

Extern representation för frivilliga uppdragstagare

Förslag till social- och omsorgsnämndens beslut

1. Kommunens representationspolicy med tillhörande riktlinjer ska tillämpas på uppdragstagare i lagreglerade frivilliga uppdrag

Ärende

Social- och omsorgsförvaltningen verkar för att barn och unga ska växa upp under trygga och goda förhållanden. Flera insatser beviljas enligt socialtjänstlagen eller lagen om stöd och service, till exempel jourhem, familjehem, kontaktfamilj, stödfamilj och kontaktperson. Dessa beslut verkställs först då en privatperson kan erbjuda sin tid och sitt engagemang för en medmänniska. På grund av svårigheter att rekrytera personer till dessa frivilliga uppdrag söker förvaltningen ständigt efter nya resurser. Tillgången på privatpersoner i dessa lagreglerade uppdrag är avgörande för att kommunen ska kunna leva upp till lagstiftarens intentioner att kunna verkställa dessa insatser i rimlig tid.

I undersökningar som gjorts framkommer det att det viktigaste verktyget för att få in nya uppdragstagare är genom rekommendationer från befintliga uppdragstagare. Att behålla redan anlitade uppdragstagare och att kunna rikta särskild uppskattning utöver det arvode och ersättning för omkostnader som de har blir mycket betydelsefullt. Det handlar bland annat om att bjuda in till fortbildningar och föreläsningar med erfarenhetsutbyte. Utöver god handledning i uppdragen blir detta viktiga inslag i rekryteringsarbetet för att få nya privatpersoner att engagera sig.

De enheter som arbetar med uppdraget att rekrytera fler frivilliga från civilsamhället ser ett behov av att kunna visa uppskattning för att reda ut uppdraget med att rekrytera fler frivilliga. Om vi inte lyckas med detta spiller både arbetsbörda och ekonomi över på andra enheter inom kommunen.

För anställda inom kommunen finns bestämmelser om intern representation och gåvor i kommunens representationspolicy med tillhörande riktlinjer. Att kunna nyttja dessa bestämmelser i tillämpliga delar även på kommunens frivilliga uppdragstagare skulle vara ett viktigt steg för det relationsskapande

arbetet. Överförmyndarenheten har motsvarande problematik för rekrytering av gode män/förvaltare och lägger därför fram motsvarande förslag till beslut till överförmyndarnämnden.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse till nämnd- Extern representation, 2022-11-29

Bilaga 1 – Ekonomisk beräkning, 2022-11-25

Bilaga 2 – Kommunens representationspolicy

Bakgrund

Det finns ett enormt rekryteringsbehov av fler privatpersoner till kommunens frivilliguppdrag. Till enheten Rekrytering och matchning vid social- och omsorgsförvaltningen har det under augusti 2021 till augusti 2022 kommit in 77 familjehemsuppdrag, 39 kontaktfamiljsuppdrag och 81 kontaktpersonsuppdrag att verkställa.

För närvarande finns det i Linköpings kommun 1112 frivilliga uppdragstagare i olika lagreglerade arvoderade frivilliga uppdrag. 1000 av dem utför sina uppdrag på timmar. Resterande 112 utför uppdraget enligt heldygnsvård via våra familjehem eller jourhem.

När det kommer till frivilliga som bistår kommunen med heldygnsvård genom att vara familjehem så är detta ett konkurrensutsatt uppdrag. Att hitta nya familjehem är svårt. Vilka faktorer som påverkar att en familj vänder sig till en privat organisation istället för en kommun är inte utrett men överlag har familjehemsföretag satsat mer på sin marknadsföring och lyckats profilerar sin verksamhet på ett mer lockande sätt.

På grund av det ständiga rekryteringsbehovet fattade kommunledningsförvaltningen 2017 beslut om att tillskapa enheten Frivilligcentrum för att jobba förvaltningsövergripande med rekryteringsarbetet av privatpersoner till kommunens lagreglerade frivilliga uppdrag.

När en person ansöker om att gå in i ett frivilliguppdrag i Linköpings kommun fyller hen i en e-tjänst med intresseanmälan. Där besvaras bland annat hur det kom sig att man skickar in en intresseanmälan just nu. Det vanligaste svaret är då att man tar kontakt efter "tips av vänner och bekanta". Därefter uppges marknadsföring av olika slag.

Svaren som kommit in i samband med intresseanmälningar, tillsammans med erfarenheter från tjänstepersoner runt om i landet, visar på vikten av att jobba med det goda ryktet för att få fler att engagera sig. Våra aktiva resurser är indirekt ambassadörer för sina uppdrag då de träffar vänner och bekanta. Stödet från handläggaren, den monetära uppskattningen (arvode/omkostnad) och det tack som kommunen riktar till sina resurser i form av föreläsningar, blir därför viktiga delar för att få in nya personer till våra lagreglerade frivilliga uppdrag.

I en enkät som genomfördes i juni 2022 till samtliga frivilliga resurser inom social- och omsorgsförvaltningen med namnet "Hur kan vi tacka dig för din insats" undersöktes hur resurserna upplever den form av tack som riktas till dem genom de föreläsningar som arrangeras. Svaren visade att man tycker att det som erbjuds är intressant och det upplevs positivt att kunna delta vid fysiska träffar med fika och umgänge. Ett annat önskemål är att även erbjuda

en digital lösning kring föreläsningarna. Enkätsvaren gav även ett fåtal kritiska kommentarer som i stort handlade om ersättningsnivåer på uppdragen.

Rent juridiskt finns det olika bestämmelser som styr kommunens möjligheter att visa dessa frivilliga uppdragstagare uppskattning på annat sätt än genom det arvode och den rätt till ersättning för omkostnader som betalas ut, bland annat skatterättsliga bestämmelser. För kommunens anställda finns det bestämmelser om bl.a. gåvor i den av fullmäktige antagna representationspolicyn samt i de av kommunstyrelsen beslutade riktlinjer för representation. Av dessa framgår bl.a. att representation ska ske med ansvar, omdöme och måttfullhet. Av riktlinjerna framgår även vad som kan anses vara intern representation, och under vilka förutsättningar gåvor till anställda kan ges. Denna policy och tillhörande riktlinjer följer de skatterättsliga bestämmelser som finns på området. Skatteverket har i rättslig vägledning om förutsättningar för att personalvårdsförmåner ska vara skattefria uttalat att en arbetsgivare kan ge personalvårdsförmåner även till uppdragstagare på samma villkor som gäller för arbetsgivarens anställda utan att uppdragstagarna beskattas.

Inom Social- och omsorgsförvaltningen har man sedan många år tillbaka arrangerat föreläsningar för sina frivilliga uppdragstagare för att visa uppskattning för den insats de gör. Det har varit fortbildande föreläsningar utspridda under året varav en av dem haft en underhållande karaktär (ex en känd profil som föreläst kring ett tema kopplat till mänskliga relationer och socialt engagemang).

Möjligheten att kunna tillämpa liknande bestämmelser om intern representation och gåvor på personer i lagreglerade frivilliga uppdrag, som på anställda inom kommunen, skulle vara ett viktigt verktyg i arbetet med att rekrytera och behålla nya och befintliga resurser. Kommunstyrelsen har i linje med den av kommunfullmäktige beslutade representationspolicyn beslutat om riktlinjer för representation. Av dessa framgår vad som gäller för intern representation inom kommunen, samt under vilka förutsättningar som gåvor till medarbetare kan vara okej. Förmåner ur denna policy som blir aktuellt för personer med lagreglerade frivilliga uppdragstagare är:

Middag/lunch

Riktat till alla resurser i samband med föreläsning, med begränsat antal platser, enligt budget för vidareutveckling och förkovran till frivilliga resurser.

Fika

Riktat till alla resurser som en del av ett föreläsningstillfälle, med begränsat antal platser, enligt budget för vidareutveckling och förkovran till frivilliga resurser.

Konferens eller liknande event

Någon form av aktivitet med syfte att öka den sociala gemenskapen, t ex teater, konsert- eller idrottsevenemang. Det som hittills genomförts är då en känd profil bjudits in för att föreläsa utifrån ett tema som kan kopplas till de frivilligas insatser, såsom mänskliga relationer eller samspel. Detta har riktats till alla frivilliga resurser, med begränsat antal platser, enligt budget för vidareutveckling och förkovran.

Förslaget till beslut omfattar:

Att vid 3-4 tillfällen per år bjuda in samtliga frivilliga resurser till föreläsning med förtäring. Vid ett av dessa tillfällen är syftet att skapa social gemenskap.

Om en festlig tillställning arrangeras, så som jullunch eller middag, ska sådant arrangemang begränsas till två tillfällen per år. Detta kommer då sannolikt kräva en särskild satsning och därmed en utökad budget.

Jubileumsgåvor, julgåvor, minnesgåvor och liknande kommer inte vara aktuellt för personer som utför lagreglerade frivilliga uppdrag.

Ekonomiska konsekvenser

Föreläsningar till frivilliga resurser inklusive förtäring leder till utgifter om ca 140.000 kr per år för Social- och omsorgsförvaltningen.

Utöver det medmänskliga värde insatserna tillför finns det positiva ekonomiska effekter kopplat till kommunens frivilliga uppdragstagare. Om man gör beräkningar kring den heldygnsvård som våra frivilliga resurser bidrar med i uppdrag som familjehem, så uppstår en merkostnad vid en privat familjehemsplacering kontra ett av våra egna familjehem med 1436 kr per dygn (arvode inklusive omkostnad). På ett år resulterar detta i en merkostnad på 516.960 kr per år för varje barn som är placerat via ett familjehemsföretag. Likaså finns ett stort ekonomiskt värde kopplat till de frivilliga som utför sin insats på timmar (se beräkningar i bilaga 1).

Om kommunen har en ambitionsnivå av att genomföra tre årliga arrangemang för sina frivilliga uppdragstagare, med syfte att skapa trivsel och fortbildning, så skulle kostnaden för detta fördelas ungefär såhär:

Föreläsare ca 25.000kr/tillfälle x 3 tillfällen = 75.000kr

Kaffe/macka för ca 250 person/tillfälle x 3 tillfällen = 51.000kr.

Lokal/ljudteknik ca 5.500kr/tillfälle x 3 tillfällen = 16.500kr.

Summa = 142.500kr

Kommunala mål

Ärendet kopplas till målområde Medborgare och Valfärdstjänster med hög kvalitet, tillgänglighet och individen i centrum. Det civila samhället är en naturlig samarbetspartner i att skapa fler kontaktytor och ge ett bättre stöd till individer.

[Länk till kommunfullmäktiges övergripande mål](#)

Jämställdhet

Det är ett delikat arbete att verkställa insatser så det passar den person insatsen berör. Det handlar om kriterier i matchningen av olika slag, såsom kvinna/man, ålder, språk/kulturell kompetens, HBTQ etc. Det behövs en mångfald av olika resurser som vill ställa upp för en medmänniska i något av kommunens lagreglerade frivilliga uppdrag.

Samråd

Samråd har skett med kommunens juridikenhets kring de legala aspekterna av förslaget och juridikenhets bedömning är att förslaget ryms inom gällande lagstiftning.

Samråd har även skett med ekonomistabens sakkunnig i skattefrågor avseende de skatterättsliga aspekterna av förslaget, som gör bedömningen att förslaget ryms inom gällande skatterättslig lagstiftning.

Samråd har skett med HR/Förhandling som kan konstatera att även om inte uppdragstagare är att betrakta som anställda i lagens mening, kan det fylla en viktig funktion att inkludera dessa i viss del av kommunens representation. Detta förutsatt att gåvor och liknande följer de normer som är specificerade i kommunens representationspolicy och tillhörande riktlinje.

Uppföljning och utvärdering

Uppföljning av hur de frivilliga uppdragstagarna uppfattar den uppmuntran de får från kommunen bör regelbundet följas upp i samband med de aktiviteter som erbjuds.

Endast för kommundirektören.

**Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om
medbestämmande i arbetslivet**

MBL-information eller förhandling är inte påkallad eftersom beslutet gäller
privatpersoner i arvoderade frivilliga uppdrag och inte anställda medarbetare.

Social- och omsorgsförvaltningen

Linda Ljungqvist

Beslutet skickas till:
Andreas Thander, resurskoordinator
Rekrytering och Matchning

Linda Westerin, enhetschef Rekrytering
och matchning

Ulla Salmela Trosell, avdelningschef
Barn och unga

Petra Hallqvist, enhetschef
överförmyndarenheten.
Verksamhetsstöd och service